

# Zakon o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi

(Nar. nov., br. 108/12)

*Financijsko poslovanje* ◆ *Rokovi plaćanja*  
*Sadržaj dokumentacije* ◆ *Računovodstveni aspekt*

Domagoj Zaloker, TEB Zagreb

# Što se uređuje Zakonom?

---

- Rokovi ispunjenja novčanih obveza i pravne posljedice zakašnjenja s ispunjenjem novčanih obveza
- Financijsko poslovanje poduzetnika
- Poslovanje poduzetnika u uvjetima nelikvidnosti
- Pravila ponašanja za uprave i nadzorne odbore trgovačkih društava koja su nesposobna za plaćanje i prezadužena
- Postupak predstečajne nagodbe

# Primjena odredbi Zakona u svezi temeljnih pravila financijskog poslovanja (čl. 4.)

---

- Odredbe Zakona o temeljnim pravilima financijskog poslovanja **odnose se na trgovačka društva, a na odgovarajući način i druge poduzetnike**
  - ◆ za dionička društva s monističkim sustavom upravljanja, odredbe o upravi i nadzornom odboru na odgovarajući način se primjenjuju na upravni odbor
- **Ne primjenjuju se na:**
  - ◆ financijske institucije, kreditne unije, investicijska društva i društva za upravljanje investicijskim fondovima, kreditne institucije, društva za osiguranje i reosiguranje, leasing društva, institucije za platni promet i institucije za elektronički novac

# Rokovi ispunjenja novčanih obveza od 1.10.2012. (1)

---

- Stupanjem na snagu ovog Zakona prestaje važiti Zakon o rokovima ispunjenja novčanih obveza (Nar. nov., br. 125/11)
- **Rokovi propisani ovim Zakonom ne primjenjuju se na ugovorne odnose (konkretne ugovore) sklopljene prije 1.10.2012.!**
  - ▶ **samo ako se radi o konkretnim ugovornim odnosima** kojima su ugovorene količine, vrste usluga, rokovi plaćanja i konkretna cijena (ne sporazumi, generalni ugovori, utanačenja i sl.)
  - ▶ **ako to nije slučaj** – za isporuke (ugovore, sporazume) od 1.10.2012. **primjenjuju se rokovi propisani ovim Zakonom**
- Ako nije drugačije uređeno ovim Zakonom, na obvezne odnose iz ovog Zakona primjenjuju se odredbe ZOO-a

# Rokovi ispunjenja novčanih obveza od 1.10.2012. (2)

---

## ■ **Subjekti u financijskom poslovanju**

- ▶ **Poduzetnik** – pravna i fizička osoba koja samostalno obavlja gospodarsku djelatnost radi ostvarivanja dobiti
- ▶ **Osoba javnog prava** – javni naručitelj i sektorski naručitelj kako je uređeno propisima o javnoj nabavi, **osim trgovačkih društava koja odgovaraju definiciji poduzetnika**
- *Zakon se ne primjenjuje na ugovore ili druge dokumente kojima privatne osobe (građani) kupuju robe i usluge...*

# Rokovi ispunjenja novčanih obveza od 1.10.2012. (3)

---

## ■ Rokovi plaćanja među poduzetnicima

- ▶ normalno se ugovara rok plaćanja **do 60 dana** (čl. 11. st. 1.)
- ▶ ako rok nije ugovoren, dužnik je dužan ispuniti novčanu obvezu u roku od 30 dana (čl. 11. st. 3.)
- ▶ **Iznimno, može se ugovoriti i duži rok**, pod uvjetom da je dužnik vjerovniku izdao sredstvo osiguranja tražbine koje ima učinak ovršne isprave (npr. zadužnica) – **rok ne može biti duži od 360 dana** (čl. 11. st. 2.)

# Rokovi ispunjenja novčanih obveza od 1.10.2012. (4)

---

## ■ Rokovi plaćanja između poduzetnika i osobe javnog prava

### ▶ Kada je osoba javnog prava dužnik

⇒ normalno se ugovara rok **do 30 dana** (čl. 12. st. 1.)

⇒ iznimno – **može se ugovoriti i rok do 60 dana** (čl. 12. st. 2.)

⇒ ako rok nije ugovoren, dužnik je dužan ispuniti obvezu u roku od 30 dana (čl. 12. st. 3.)

### ▶ Kada je poduzetnik dužnik

⇒ normalno se ugovara rok plaćanja **do 60 dana** (čl. 12. st. 7.)

⇒ Iznimno, **može se ugovoriti i duži rok**, pod uvjetom da je dužnik izdao sredstvo osiguranja tražbine koje ima učinak ovršne isprave (npr. zadužnica) – **rok ne može biti duži od 360 dana** (čl. 12. st. 7.)

# Rokovi ispunjenja novčanih obveza od 1.10.2012. (5)

---

- **Rok za ispunjenje novčane obveze počinje teći od** (čl. 11. st. 4. i čl. 12. st. 4.):
  - ▶ **dana kada je dužnik primio račun** ili drugi zahtjev za isplatu, **ili**
  - ▶ **dana kada je vjerovnik ispunio svoju obvezu** – ako nije moguće utvrditi dan primitka računa ili drugog zahtjeva za isplatu ili ako je dužnik primio račun ili drugi zahtjev za isplatu prije nego je vjerovnik ispunio svoju obvezu, **ili**
  - ▶ **dana isteka roka za pregled predmeta obveze** (ako je ugovoreno ili zakonom određeno), a dužnik je primio račun ili drugi zahtjev za isplatu prije isteka tog roka
- Rok za pregled predmeta obveze ne može biti duži od 30 dana – iznimno može se ugovoriti i duži rok
  - ▶ mora biti naveden u natječajnoj dokumentaciji



# Rokovi ispunjenja novčanih obveza od 1.10.2012. (6)

---

- **Posebna naknada kod dužnikovog zakašnjenja u plaćanju**
  - ◆ U ugovorima između poduzetnika i ugovorima između poduzetnika i osoba javnog prava (u kojima su osobe javnog prava dužnici), dužnik koji zakasni s ispunjenjem novčane obveze dužan je, **bez obveze vjerovnika da ga na to pozove**, vjerovniku **platiti posebnu naknadu u paušalnom iznosu od 300,00 kn** (čl. 13. st. 1.)
  - ◆ vjerovnik ima pravo na naknadu, bez obzira da li je pretrpio bilo kakvu štetu (čl. 13. st. 2.)
  - ◆ ova naknada ne ograničava, ne umanjuje niti isključuje pravo na naknadu štete vjerovniku radi dužnikovog zakašnjenja (čl. 13. st. 3.)

# Rokovi ispunjenja novčanih obveza od 1.10.2012. (7)

---

- **Ništetne su slijedeće odredbe ugovora kojima se:**
  - ▶ ograničava pravo na zateznu kamatu i posebnu naknadu
  - ▶ određuje datum primitka računa ili drugog zahtjeva za isplatu
  - ▶ ugovaraju rokovi plaćanja duži od propisanih
  - ▶ ugovaraju rokovi za pregled predmeta obveze duži od propisanih
- **Prekršajne odredbe za kašnjenje u ispunjenju novčane obveze**
  - ▶ 10.000,00 do 1.000.000,00 kn za poduzetnika i
  - ▶ 1.000,00 kn do 50.000,00 kn za odgovornu osobu poduzetnika

# Obveza utvrđivanja rizika u poslovanju društva (čl. 7.)

---

- **Uprava je dužna utvrđivati i upravljati rizicima poslovanja**
  - ▶ **kreditni rizik, tržišni rizik, operativni rizik i rizik likvidnosti**
- Veliki i srednji poduzetnici o tim rizicima izvještavaju u **Godišnjem izvješću o stanju društva** (ZTD i ZOR)
  - ▶ **ne sastavljaju ga mali poduzetnici!**
- **Uprava malog poduzetnika**
  - ▶ od 1. listopada 2012. (prema odredbama ovog Zakona) dužna je utvrđivati, mjeriti (procjenjivati), pratiti te izvještavati o kreditnom riziku, tržišnom riziku, operativnom riziku te riziku likvidnosti kojima je društvo izloženo ili bi to moglo biti

# Praćenje i osiguranje adekvatnosti kapitala (čl. 9.)

---

- Uprava je dužna poduzeti sve potrebne mjere da društvo raspolaže s dovoljno dugoročnih izvora financiranja s obzirom na opseg i vrstu poslovne djelatnosti
  - ▶ **redovito pratiti da je društvo ostvarilo adekvatnost kapitala**
- **Neadekvatnost kapitala** = gubitak tekuće godine zajedno sa prenesenim gubitkom iznosi polovinu visine temeljnog kapitala (ili više)
  - ▶ u tom slučaju uprava nadzornom odboru predlaže mjere za osiguranje adekvatnosti kapitala
    - ⇒ ako je nadzorni odbor suglasan – mjere se provode
    - ⇒ sazvati skupštinu i predložiti provedbu mjera
    - ⇒ mjere se provode u roku 90 dana

# Obveze poduzetnika kod nastanka nelikvidnosti (čl. 15.)

---

- **Nelikvidnost** (u smislu ovog Zakona)
  - ◆ nastaje kada poduzetnik ne može u određenom vremenskom razdoblju ispuniti novčane obveze koje dospijevaju u tom razdoblju
- **Poduzetnik je nelikvidan (u smislu ovog Zakona) ako:**
  1. više od 60 dana kasni u ispunjenju jedne ili više novčanih obveza, čiji iznos prelazi 20% od iznosa obveza objavljenih u godišnjem izvješću za proteklu financijsku godinu
  2. više od 30 dana kasni s isplatom plaće u visini ugovorene plaće te plaćanjem pripadajućih poreza i doprinosa koje je dužan obračunati i uplatiti zajedno s plaćom

# Obveze poduzetnika kod nastanka nelikvidnosti (čl. 16.)

---

- **Insolventnost** (u smislu ovog Zakona) nastaje kada poduzetnik:
  - ⇒ postane nesposoban za plaćanje
  - ⇒ postane prezadužen
- **Poduzetnik je nesposoban za plaćanje** ako ne može trajnije ispunjavati dospjele obveze
- Smatra se da je poduzetnik nesposoban za plaćanje ako u Očevidniku redoslijeda osnova za plaćanje koji vodi FINA **ima evidentirane neizvršene osnove za plaćanje u razdoblju duljem od 60 dana**, a koje je trebalo na temelju valjanih osnova za plaćanje, bez daljnjeg pristanka poduzetnika, naplatiti s bilo kojeg od njegovih računa

# Obveze poduzetnika kod nastanka nelikvidnosti (čl. 16.)

---

- **Poduzetnik je prezadužen** ako vrijednost njegove imovine ne pokriva postojeće obveze
  - ▶ neće se smatrati da je poduzetnik prezadužen ako se prema okolnostima slučaja može osnovano pretpostaviti da će nastavkom poslovanja uredno ispunjavati svoje obveze po dospijeću
  - ▶ neće se smatrati da je prezaduženo trgovačko društvo osoba (javno trgovačko društvo, komanditno društvo i gospodarsko interesno udruženje), ako je koji od njegovih članova koji solidarno odgovaraju za njegove obveze, fizička osoba

# Obveze poduzetnika kod nastanka nelikvidnosti (čl. 17.)

---

- **U stanju nelikvidnosti poduzetnik ne smije obavljati nikakva plaćanja osim onih nužnih za redovno poslovanje:**
  1. prioritetne tražbine
  2. plaće radnika od dana otvaranja postupka predstečajne nagodbe
  3. operativne troškove poslovanja (el. energija, voda i dr.)
  4. nabavu robe i usluga potrebnih za redovno poslovanje
  5. porez na dodanu vrijednost, trošarine, doprinose i druge poreze koji od strane dužnika moraju biti obračunati i plaćeni u skladu s propisima
  6. troškove postupaka pred javnopravnim tijelima



# Obveze poduzetnika kod nastanka nelikvidnosti (čl. 17.)

---

- Poduzetnik u stanju nelikvidnosti **ne smije poduzimati radnje koje bi oštetile vjerovnika ili ga dovele u neravnopravan položaj** sa drugim vjerovnicima
  - ▶ preusmjeravanje novčanih i financijskih tijekova na drugu osobu
  - ▶ davanje zajma
  - ▶ Isplaćivanje dobiti ili predujma dobiti
  - ▶ isplaćivanje dividende
  - ▶ obavljanje prijenosa prava na treće osobe (osobito na povezana društva)
- Poduzetnik je **dužan poduzeti mjere financijskog restrukturiranja** radi ponovnog uspostavljanja likvidnosti

# Sadržaj prijedloga za otvaranje postupka (čl. 41.)

---

1. Tvrtka ili naziv, sjedište i poslovnu adresu, odnosno ime i prezime, sjedište i poslovnu adresu, adresu prebivališta te OIB dužnika i zahtjev da se nad dužnikom provede postupak predstečajne nagodbe
2. **Izješće o financijskom stanju i poslovanju dužnika**
3. **Plan financijskog restrukturiranja**
4. **Plan operativnog restrukturiranja**
5. Izješće ovlaštenog revizora (sadrži procjenu vrijednosti društva i pozitivno mišljenje o planu restrukturiranja)
6. Popis imovine i prava dužnika koji su upisani u odgovarajuće upisnike
7. Izjavu da sklapanje predstečajne nagodbe neće utjecati na tražbine radnika

# Sadržaj izvješća o financijskom stanju i poslovanju (čl. 42.)

---

1. Financijske izvještaje u skladu sa Zakonom o računovodstvu – **ne starije od 3 mjeseca od dana podnošenja zahtjeva za provođenje postupka**
2. Izvješće revizora o FI priloženim uz zahtjev za provođenje postupka predstečajne nagodbe
3. Popis tražbina radnika
4. Popis obveza prema vjerovnicima sa slijedećim elementima:
  - i. tvrtku ili naziv, sjedište i poslovnu adresu, odnosno ime i prezime, poslovnu adresu i adresu prebivališta te OIB vjerovnika za svaku pojedinačnu obvezu
  - ii. ukupnu vrijednost obveza na dan priloženih financijskih izvještaja i učešće u ukupnoj vrijednosti obveza na dan priloženih FI
  - iii. oznaku prava izdvojenog i odvojenog namirenja uz svaku pojedinačnu obvezu prema vjerovniku s naznakom stvari ili prava na kojima postoji izlučno, odnosno razlučno pravo

# Sadržaj izvješća o financijskom stanju i poslovanju (čl. 42.)

---

5. Izvješće revizora o realnosti i objektivnosti priloženog popisa obveza
  6. Visinu prosječnih mjesečnih troškova redovnog poslovanja dužnika u posljednjih godinu dana prije datuma sastavljanja FI iz toč. 1.
  7. Popis dužnikovih dužnika s naznakom tvrtke ili naziva, sjedišta i poslovne adrese, odnosno imena i prezimena, poslovne adrese i adrese prebivališta te OIB dužnikovih dužnika za svaku pojedinačnu obvezu i ukupni iznos duga
- **Izvješće o financijskom stanju i poslovanju dužnika mora biti revidirano od strane ovlaštenog revizora!**

# Plan financijskog i operativnog restrukturiranja (čl. 43.)

---

1. Opis činjenica i okolnosti iz kojih proizlazi postojanje uvjeta za otvaranje postupka predstečajne nagodbe
2. Izračun manjka likvidnih sredstava na dan priloženih financijskih izvještaja
3. Opis mjera financijskog restrukturiranja i izračun njihovih efekata na manjak likvidnih sredstava
4. Opis mjera operativnog restrukturiranja i izračun njihovih efekata na profitabilnost poslovanja i otklanjanje insolventnosti poslovanja

# Plan financijskog i operativnog restrukturiranja (čl. 43.)

---

5. Plan poslovanja za razdoblje od pet godina uz detaljno obrazloženje razloga za utvrđivanje svake pozicije plana
6. Planiranu bilancu na zadnji dan petogodišnjeg razdoblja za koje je sastavljen plan poslovanja
7. Prijedlog predstečajne nagodbe, i to:
  - i. analizu tražbina prema veličini, kategoriji (**prioritetne tražbine, izlučna prava, razlučna prava i neosigurane tražbine**), razinu očekivanog namirenja i prijedloge rokova za njihovo namirenje te usporedbu s očekivanim namirenjem u slučaju stečaja
  - ii. izračun troškova restrukturiranja

# Mjere financijskog restrukturiranja (čl. 44.)

---

- Smanjenje obveza i odgoda njihove dospelosti
- Povećanje temeljnog kapitala u društvima kapitala (d.d. i d.o.o.)
- Otplata u ratama, izmjena rokova dospijeća, kamatnih stopa ili drugih uvjeta kredita (zajma) ili druge tražbine, izmjena instrumenata osiguranja
- Unovčenje ili prijenos imovine radi namirenja
- Otpust duga, otpis kamata, izmjenu kamatnih stopa
- Izvršenje, izmjena ili odricanje od založnog prava
- Davanje dodatnih sredstava osiguranja (može i od drugih osoba) – uključuje i jamstva, garancije
- Pretvaranje obveza u kapital
- Povezivanje sa strateškim partnerima
- Dokapitalizacija od strane strateškog partnera...i dr.

# Mogući prijedlog vjerovnicima – ulazak u vlasničku strukturu društva kapitala (čl. 46.)

---

- Dužnik može ponuditi vjerovnicima:
  - ▶ smanjenje tražbina i odgodu rokova plaćanja ili
  - ▶ **unos tražbina u temeljni kapital**
    - ⇒ osigurane i neosigurane tražbine
- Ako izabere ulazak vjerovnika u vlasničku strukturu, dužnik je dužan ponuditi svim vjerovnicima jednak broj dionica ili udjela sukladno visini njihovih tražbina
  - ▶ **vjerovnicima s osiguranim tražbinama može se ponuditi veći broj** dionica ili nominalni iznos udjela za osiguranu tražbinu unesenu u TK nego se nudi za neosiguranu tražbinu
  - ▶ **vjerovnicima s neosiguranim tražbinama može se ponuditi manji broj** dionica ili nominalni iznos udjela za tražbinu unesenu u TK
- **Na postupak povećanja TK primjenjuju se odredbe ZTD-a**



# Izvješće od strane ovlaštenog revizora (čl. 47.)

---

- **Prema zakonskim propisima i revizijskim standardima**
- **Izvješće sadržava:**
  - ▶ izvješće o financijskim izvještajima, izvješće o realnosti i objektivnosti popisa obveza, izvješće o procijenjenoj vrijednosti društva i o planu financijskog i operativnog restrukturiranja
- **Pozitivno mišljenje:**
  - ▶ dužnik je nelikvidan ili insolventan i
  - ▶ sa stupnjem vjerojatnosti iznad 50% - provedba plana financijskog restrukturiranja omogućuje likvidnost i solventnost dužnika
- **Negativno mišljenje:**
  - ▶ dužnik likvidan i solventan ili
  - ▶ sa stupnjem vjerojatnosti iznad 50% - provedba plana financijskog restrukturiranja ne omogućuje likvidnost i solventnost dužnika

# Sadržaj skraćenog prijedloga za otvaranje postupka (čl. 67.)

---

1. Izvještaj o financijskom stanju i poslovanju dužnika
2. Podatke o ukupnom iznosu tražbina vjerovnika na datum sastavljanja financijskog izvještaja
3. Popis vjerovnika koji imaju pravo odvojenog namirenja
4. Izjavu da ako predstečajna nagodba bude sklopljena, neće utjecati na tražbine radnika
5. Izjavu dužnika ovjerenu od javnog bilježnika da financijski izvještaj potpuno i istinito prikazuje njegovo financijsko stanje i poslovanje
6. Ovjerene sporazume o prihvaćanju plana financijskog restrukturiranja s vjerovnicama čije tražbine prelaze  $\frac{1}{2}$  tražbina za svaku grupu vjerovnika ili  $\frac{2}{3}$  svih prijavljenih tražbina

# Izvještavanje Fini za vrijeme postupka predstečajne nagodbe (čl. 79.)

- **U postupku predstečajne nagodbe** (*od dana objave oglasa do dana ispunjenja svih obveza*):
  - ▶ dužnik je dužan **za svako kalendarsko tromjesečje sastaviti izvješće** o provedbi financijskog restrukturiranja uključujući:
    1. opis mjera financijskog restrukturiranja koje su provedene i njihov utjecaj na likvidnost i solventnost
    2. ukupni iznos isplate tražbina vjerovnika, u udjelima (%) u kojima su isplaćeni
    3. bilancu, RDG, izvještaj o novčanom tijeku (za to razdoblje)
    4. Izjavu dužnika da nije poduzeo niti jednu radnju koja bi za posljedicu imala dovođenje vjerovnika u nejednaki položaj
- **Izvješće se podnosi Fini u roku od 45 dana** nakon isteka razdoblja na koje se odnosi izvješće (Fina objavljuje na webu u roku 3 dana)

# Računovodstveni učinak predstečajne nagodbe (čl. 85)

---

- Smanjenje ili prestanak vjerovnikove tražbine prema predstečajnoj nagodbi nastaje:
  - unosom tražbine vjerovnika u TK dužnika
  - smanjenjem tražbine vjerovnika (otpis)
- Takva **smanjenja ili prestanak tražbina vjerovnika se u RDG-u dužnika ne iskazuju kao prihod!**
- **Dužnik je dužan tako naplaćenim iznosom pokriti preneseni gubitak (ako ga ima), a razliku iskoristiti za oblikovanje kapitalne pričuve (rezerve kapitala)**
- Dužnik koji je na spomenuti način stvorio kapitalne pričuve **ne smije provesti redovno smanjenje temeljnog kapitala** prije isteka roka:
  - od 10 godina od odobrene predstečajne nagodbe
  - za ispunjenje svih obveza koje proizlaze iz predstečajne nagodbe